

УДК 338.24

БІЗНЕС-ПЛАН МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА – СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО СКЛАДАННЯ

Часовнікова Юлія Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент, ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Україна

Анотація – Розглянуто особливості отримання кредиту малими підприємствами за Державною програмою 5-7-9% та визначена необхідність складання для цього бізнес-плану із обґрунтуванням інвестиційного плану. Доведена доцільність розробки модельної форми бізнес-плану та закріплення її на законодавчому рівні.

Ключові слова – бізнес-план, державна підтримка, кредитування, мале підприємство, суб'єкти малого підприємництва.

Мале підприємництво – це особлива ланка суб'єктів господарювання, що на власний ризик, використовуючи обмежені матеріальні, трудові та фінансові ресурси здійснюють діяльність, що спрямована на отримання прибутку і задоволення своїх економічних та життєвих потреб.

Категорія "мале підприємство" існує в рамках законодавчого визначення поняття суб'єкти малого підприємництва, що наведено в Господарському кодексі України та Законі України "Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні" [1, 5]. Так, суб'єктом малого підприємництва, є юридична особа, у якої річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 млн. євро (в тому числі 2 млн. євро для суб'єктів мікропідприємництва), визначену за валютним курсом, встановленим НБУ.

Одним з основних напрямів державної політики в Україні в галузі розвитку малого підприємництва є забезпечення фінансової державної підтримки шляхом запровадження державних програм кредитування, надання гарантій для отримання кредитів, часткової компенсації відсоткових ставок за кредитами [5]. В рамках цього напряму державної підтримки, у січні 2020 року прийнято Порядок

надання фінансової державної підтримки суб'єктам малого підприємництва [4], який передбачає реалізацію Державної програми "Доступні кредити 5-7-9%" [2] з метою розвитку малого підприємництва, збільшення національного виробництва, впровадження інноваційної діяльності малих підприємств, розвитку імпортозаміщення, експортної діяльності та ін.

Порядок окреслює відповідність малих підприємств критеріям та зазначає, що вони визначаються уповноваженими банками, які здійснюють оцінку кредитоспроможності та кредитування суб'єктів малого підприємництва відповідно до власних правил та процедур.

Для новоствореного бізнесу або стартапу малі підприємства повинні мати бізнес-план щодо реалізації інвестиційного проекту, на впровадження якого вони залучають кредит від уповноваженого банку.

На цьому етапі малі підприємства стикаються з проблемою. Тому що неможливість введення в штат спеціаліста з цього питання, викликана обмеженістю дозволеної кількості штатних працівників для суб'єктів малого підприємства або нестача коштів для залучення стороннього спеціаліста з розробки бізнес-плану, наприклад в спеціалізованій фірмі, де вартість цієї послуги коштує в середньому 10 тис. грн. призводить до того, що керівництво малого підприємства за відсутністю певної економіко-правової підготовки вимушено самотійно розробляти бізнес-план для отримання кредиту.

Для того, щоб бізнес-план врахував інтереси саме цього інвестиційного проекту, необхідно вивчити та опанувати складні методики розробки бізнес-планів, такі як Методичні рекомендації з розроблення бізнес-планів інвестиційних проектів [3].

Малі підприємства можуть отримати кредит на придбання нових та тих, що були у

використанні основних засобів, їх модернізацію, придбання нежитлової нерухомості та/або земельних ділянок без права передачі в оренду, будівництво та реконструкцію приміщень, придбання прав інтелектуальної вартості (франчайзинг), поповнення обігових коштів [2].

На сьогоднішні законодавство не містить вимог до обов'язкової наявності бізнес-плану у суб'єктів підприємництва, проте, якщо у малого бізнесу є потреба в залученні коштів для розширення власної справи, то як вже було зазначено, банки для розгляду відповідної заявки, вимагатимуть надання розробленого бізнес-плану.

Саме тому вважаємо за доцільне розробку на законодавчому рівні модельної форми бізнес-плану малого підприємства, по аналогії з розробленою формою модельного статуту для товариства з обмеженою відповідальністю, яку може застосовувати підприємство відповідної організаційно-правової форми при проведенні державної реєстрації. Внесення змін в цю форму не дозволяється, підписувати та нотаріально засвідчувати такий статут не потрібно, необхідно лише зробити відмітку у відповідній графі реєстраційної заяви.

Пропонований бізнес-план необхідно складати у табличній формі із заповненням відповідних граф за наступною структурою:

1. Резюме:

бізнес - ідея

мета і стратегія

основні види діяльності

цільова аудиторія

термін окупності;

2. Маркетингові дослідження:

product

price

place

promotion

people

process

physical evidence;

3. Організаційно-правова форма підприємства:

організаційна структура

кадри

податки

ліцензії

страхування;

4. Собівартість продукції (товарів, послуг)

калькуляція продажів

постійні витрати

змінні витрати

5. Фінансовий план:

план продажів

план витрат

план прибутку

план руху грошових коштів

джерела фінансування;

6. Оцінка ризиків:

SWOT-analysis;

7. Додатки.

Саме таким чином, для потреб малих підприємств при отриманні кредиту за програмою "Доступні кредити 5-7-9%" має сенс закріпити нормативно уніфіковану форму бізнес-плану, що буде враховувати потреби суб'єктів малого підприємництва в рамках їх інвестиційного проекту.

Список використаної літератури

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (Дата звернення 13.03.2021)

2. Доступні кредити 5-7-9%. Державна програма. URL : <https://5-7-9.gov.ua/#prog> (Дата звернення 13.03.2021)

3. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-планів інвестиційних проектів. Наказ державного агентства України з інвестицій та розвитку від 31.08.2010 № 73. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0073537-10#Text> (Дата звернення 13.03.2021)

4. Про надання фінансової державної підтримки. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 28 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-п#Text> (Дата звернення 13.03.2021)

5. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні. Закон України від 22 березня 2012 року № 4618-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text> (Дата звернення 13.03.2021)

Автор

Часовнікова Юлія Сергіївна, доцент,
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

(Julia.Chasovnikova@hneu.net)

Опубліковано в авторській редакції.

Тези доповіді надійшли 14 березня 2021 року.